

det i sig selv vil berede Vanskeligheder paa rent praktiske Omraader. Det overlades ganske til Kapitalvejernes eget Skøn, om de finder Udbyttedeling formaalstjenlig eller ej.

Heller ikke Størrelsen af den Andel af Nettooverskuddet, som det maatte passe Kapitalvejerne at betænke Arbejderne med, har de i Virksomheden beskæftigede nogen Indflydelse paa. Med de Erfaringer, som er indhøstet gennem 50 Aars Fagbevægelse, vil dette Forhold ogsaa bidrage til at svække Arbejdernes Tillid til Udbyttedelingen.

Ligesom det er overladt til Kapitalvejernes eget Skøn at indstifte en Udbyttedeling, har de i Henhold til det Udkast til Norm, der ligger som Bilag ved Lovforslaget, ogsaa frie Hænder til at ophæve Udbyttedelingen. Et saadant Forhold vil sikkert altid paa afgørende Vis forhindre Arbejderne i virkelig at faa nogen Indflydelse i Selskaberne. I samme Øjeblik som Arbejderaktierne er i Færd med at betyde noget, vil det sikkert i det praktiske Liv gaa saaledes, at det paagældende Selskab vil ophæve Udbyttedelingen, ophæve denne Ordning, som de maaske har haft gennem flere Aar, uden at Arbejderne har nogen som helst Indflydelse paa, om det sker eller ej. Nej, paa denne Maade lader det sig ikke gøre at overføre til Lønarbejderne nogen virkelig Ejendomsret over Produktionsmidlerne.

Lad os nu se paa Ejendomsforholdene indenfor Storindustrien, indenfor Aktieselskaberne. Maa jeg for øvrigt her i en indskudt Bemærkning tage Storindustrien i Forsvar. Jeg synes, at man paa visse Omraader gaar for langt ud i sin Kritik overfor Storindustrien. Man har i Dag her sagt, at det var Storindustrien, der var Uromomentet i Lønssystemet, det var fra den, Uroen kom. Ja, hvis vi ser paa Arbejdsforholdene i indeværende Foraar, er Forholdet jo det, at det var Storindustrien, som hurtigst affandt sig med Arbejderne og skaffede ordnede Forhold til Veje, og det er Sukkerroedyrkerne paa Lolland og anden Smaaindustri: Bygningshaandværkerne i Provinserne o. s. v., som ikke kan faa deres Ting i Orden, hvorimod Storindustrien for længst har ordnet sine Forhold. Der kan siges meget om Storindustrien, og vi Socialdemokrater bedømmer den rent økonomisk ud fra det Samfundssynspunkt, vi har, men man skal ikke altid i Tide og Utide hænge sin Hat paa Storindustrien.

Hvis vi nu ser paa Kapitalforholdene herhjemme, som de er i Storindustrien, i Aktieselskaberne, saa viser det sig, at Kapitalkoncentrationen i dansk Bedriftsliv

er overordentlig stærk. Naturligvis er den ikke saa stærk som i Amerika, den er ikke naaet til den høje Udvikling som andetsteds, men det er dog en Kapitalkoncentration, som i Virkeligheden giver sig Udtryk i, at det her i Samfundet er 25—30 Mennesker, som fuldstændig behersker det økonomiske Liv og de Bankers Interesser, som finansierer Industrien. Det er disse 25—30 Mennesker, der behersker og reelt ejer den danske Storindustri. Naar Ejendomsretten er koncentreret paa ganske faa Hænder, vil man forstaa, at det vil betyde saare lidt, selv om ogsaa det lykkes Arbejderne i Svendborg, paa Frederiksberg eller et enkelt andet Sted at komme i Besiddelse af en eller anden Arbejderaktie. Det er som en Draabe i Havet i Retning af at tilføre Arbejderne Ejendomsret til Erhvervslivet.

Det ærede Medlem Hr. P. Munch sagde ogsaa, at hvad det gjaldt om, var, at Arbejderne fik Følelsen af at have en Ejendomsret. Det var altsaa et rent psykologisk Begreb, der skulde fornyes og genskabes, det var Følelsen af Ejendomsret, det kom an paa. Jeg tror ogsaa, at det paa Grundlag af det foreliggende Lovforslag i det store og hele kun vilde blive Følelsen af Ejendomsret, det vilde blive Arbejderne muligt at komme i Besiddelse af; den reelle Ejendomsret til Virksomhederne vilde komme til at ligge helt andre Steder end i de Aktieselskabsbestyrelser, hvor Arbejderne fik Indflydelse.

Jeg vil gerne kort begrunde min Paastand om den stærke Kapitalkoncentration herhjemme. Der er i Tidsskriftet „Clarté“ i April—Maj Hæftet for 1926 foretaget en meget omfattende Undersøgelse af dansk Kapitalkoncentration paa Grundlag af Greens „Danske Fonds og Aktier“, Udgave 1923. Undersøgelsen omfatter Aktieselskaberne med en Aktiekapital af over 1 Mill. Kr. Der findes her i Landet 333 saadanne Selskaber. I Antal er det kun 17 pCt. af Aktieselskaberne, men de raader over de 70 pCt. af Aktiekapitalen, saa kapitalmæssigt set er det disse 333 Selskaber, man maa regne med. Naar man undersøger, hvem der er i Bestyrelserne for disse Aktieselskaber, og hvilke Bankforbindelser de har, viser det sig, at de fire københavnske Hovedbanker: Handelsbanken, Revisionsbanken, Nationalbanken og Privatbanken har Forbindelse med 100 af disse Selskaber, og at disse Banker behersker 47 pCt. af den Aktiekapital, som er bundet i Virksomhederne. Ja, en Bank som Privatbanken behersker alene 29 pCt. af den samlede Kapital i disse Aktieselskaber. Det er altsaa dér, i